taal krijgt zóó de overhand, dat zelfs hij, wien ze tegen de borst stuit, meé moet. Vooral zoo men niet te vast in zijn schoenen staat, en aan taal- en stijl ijdelheid nog niet ganschelijk gespeend is.

Soortgelijk verschijnsel ontwaart ge ook in het spreken van „*durf*". Men voegt iemand toe, dat hij te bang is; dat hij meer *durf* moest hebben; dat men zonder *durf* niet door de wereld komt. En zooveel meer. En nu is dat *durf* ook een uitstekend woord, als iemand voor een wat breede sloot staat, en er over moet, maar bang is om een nat pak te halen; of als iemand aarzelt om in het zaal te springen, als het paard, dat de stalknecht voorbrengt, steigert; maar het is taalbederf, en in verband hiermeé zedenbederf, als men dat woord „*durf*" toepast op wat heroïsme, geloofsmoed en kracht van karakter moet zijn. En toch, dát is het misbruik thans van dat woord gemaakt, en ook daarin schrijft de één den ander na, en ook dat „*durf*" dringt zoo van allen kant in onze taal in, dat de beste het aan zijn pen ontsnappen laat.

In zulk een taalverschijnsel nu teekent zich iets van het leven af.

Het toont dat men het leven opvat als een soort sport, als een waaghalserij, waarbij hij er het snelst en het best komt, die nergens om geeft, die van het leven een spel maakt, en er schik in heeft aan de omstanders te toonen, dat hij meer durft en aandurft dan zij.

Niets ontzien, en voor niets uit den weg gaan, door niets zich laten terugbouden, zooals het bij het springen met een wild paard over hindernissen in de rijschool gaat; het ruwe, het bijna brutale, het roekelooze vindt de algemeene bewondering. En het is juist die toejuiching en bewondering, die prikkelt om nog meer te durven. Men heet dan „kranig" en is een „kerel".

En denk nu niet, dat dit louter zelfmisleiding is. In zulk een „*durf*" schuilt metterdaad soms kracht. Alleen, het is geen kracht van hoog zedelijk allooi.

Zoo heel anders dan God de Heere het aan zijn knechten te verstaan gaf.

Neem b. v., toen Mozes op Pisga gestorven was, het woord dat van den Heere tot Jozua uitging.

Daar heet het tot *driemalen* toe in éénzelfde toespraak, niet dat Jozua *durf* moest hebben, en het er maar op wagen moest, maar heel anders, en diep uit den geloofsgrond opgevat: „*Zijt sterk en heb goeden moed!*". Daarop in vs. 7: „Alleenlijk wees sterk en heb zeer goeden moed." En dan nogmaals in vs. 9: „Heb ik u niet bevolen: wees sterk en heb goeden moed, en verschrik niet, en ontzet u niet, want de Heere uw God is met u."

Dat is andere taal, heilig van toon, bezielend in uitdrukking. Taal vol kracht en wijding, waarbij ook het „*durf*" van onzen tijd zoo waaghalzerig kinderachtig afsteekt.

Moed, recht verstaan, is *geloofsbezieling*; moedeloosheid en gebrek aan moed is *geloofloosheid*.

Ge merkt dit, slag op slag, aan wat men tegenwoordig *pessimisme* noemt. Allerlei stelt te leur. Wat men ook beproeft, het lukt niet. Daarom geeft men het op; en komt dan in dat opgeven tot de slotsom, dat er toch niets tegen te doen is; dat de wereld nu eenmaal zoo ellendig is; dat het leven onder menschen zoo is en wel zoo blijven zal; en dat men in die ellendigheid nu best doet te berusten, en den wijze speelt, als men dit niet bemantelt, maar aldus inziet, uitspreekt en erkent.

Men spot dan met die onnoozelen, die nog altoos hun best doen om den toestand beter te maken, en als er weer een is, die het aflegt en er bij neer valt, lacht men van leedvermaak.

Zoo breekt men alle veerkracht, bluscht allen moed, dooft alle bezieling, en drijft willoos en doelloos op de loodsombere wateren meé af.

Dat *pessimisme* ondermijnt thans in breeden kring alle hoogere levensopvatting; het giet bluschwater op elk vonkje van geestdrift dat nog poogt op te gloren; het kweekt naargeestigheid en zwartgalligheid, en draagt schuld aan stellig tachtig van de honderd zelfmoorden.

En dit *pessimisme*, hoe pijnlijk ons de erkentenis zij, is allengs zelfs in meer dan één Christelijken kring binnengeslopen, en heeft veroorzaakt dat men ook daar bij de pakken blijft neerzitten, van elk aangrijpen van zich zelf afziet, en in niets-doen, omdat men toch niets kan, heil zoekt.

Het is de verkeerd begrepen belijdenis van onze zonde en ellende, die dit Christelijk getint pessimisme telkens opnieuw voedt.

Ook Jozua neigde daar wel toe. Anders zou de Heere hem niet zoo forsch, en zoo tot driemalen, van die neiging tot moedeloos opzien hebben afgemaand.

Maar het feit blijft dan toch, dat de Heere die neiging ernstig bestraft heeft, en tot Jozua niet gezegd heeft: „Wees zwak, krimp in uw onmacht terug, en doe niets", maar omgekeerd: Alleenlijk zijt sterk, heb zeer goeden moed, en doe veel, doe alles wat ik u gebiede en waartoe ik u roep.

Maar is dit dan niet tegenstrijdig?

Er staat toch: „Mijne kracht wordt in *zwakheid* volbracht". Er staat toch: „Zonder mij kunt gij niets doen". We leerden toch, dat we „onbekwaam zijn tot eenig goed". „Wat is de mensch, roept de profeet uit, wiens adem in zijn neusgaten is?"

Hoe kunt ge dan tegelijk zwak, en toch sterk zijn? Tot alle goed onbekwaam, en toch met hoogen moed de hand aan het werk slaan?

En toch, juist in die tegenstelling ligt het mysterie, dat hier antwoord geeft.

Het jonge kind denkt, als in de huiskamer het gas ontstoken wordt, niet anders of het gas zit in die kroon, en het heeft er geen flauw begrip van, dat het gas, op mijlen afstands, aan de gasfabriek te zoeken is, en vandaar door de pijpen in de kroon toestroomt, en alzoo de pitten aan die kroon branden doet.

En zoo is het ook hier.

De man buiten God en Christus beeldt zich in, dat hij het alles in zich zelf bezit. Maar wie gelooft weet beter. Hij weet dat de kracht en de sterkte Godes zijn; dat de bron van kracht en de fontein van moed en leven in zijn God hoog in de hemelen is; en dat als Christus door zijn Heiligen Geest die hemelsche kracht hem niet doet toestroomen, in hem zelven niets is dan leegheid en verlegenheid, krachteloosheid en onmacht. Maar dan ook, dat als die kracht uit God, door Christus, in den Heiligen Geest hem toestroomt, hij bergen verzetten kan, en onweerstaanbaar is voor wie zich tegen hém verzet.

Maar nu is dit het verschil, dat de gaskroon er niets van merkt, als het gas toestroomt, maar dat een kind van God het met klaar bewustzijn doorleeft, als kracht uit den Hooge hem toekomt van zijn God, en dat het zonde in ons is, als wij dan de gaskraan van onze ziel afsluiten in plaats van opendraaien, d. w. z. ons geloof stil zetten, in plaats van het geloof te laten werken.

En dat is het wat God van Jozua afweert, en waarom Hij dezen geloofsheld zoo hoog ernstig en tot driemalen toe beveelt: Jozua, ge zult niet zwak, maar sterk zijn, en niet moedeloos terugschrikken, maar *zeer goeden moed* hebben.

Ja, feitelijk is dit het eenige waarop het ook voor u aankomt: „Alleenlijk zijt sterk en heb zeer goeden moed."

Wat dit dan met het geloof te maken heeft? Dit.

Jozua had *voor* zich de groote overmacht van de Heidensche volken die Kanaan bezet hielden, en had *achter* zich de macht van zijn God.

Schrok hij nu terug en beefde hij, dan bleek hieruit, dat hij die Heidensche macht hield voor sterker dan de macht van zijn God, en daarom terugdeinsde.

En wat God wilde was juist omgekeerd, dat Jozua zou inzien, voelen en er tot diep in zijn ziel van doordrongen zijn, dat die Heidensche macht, hoe groot op zich zelve ook, in het niet wegzonk, vergeleken bij de macht van zijn God.

Als hij beefde, zwak stond, en moed miste, geloofde hij in de groote macht van die Heidenen, en verzaakte zijn God.

En omgekeerd, als hij sterk stond, moed had en doorzette, bleek dat Jozua geloofde in de macht van zijn God, en de macht van de Heidenen niet achtte.

Rechtstreeks alzoo de tegenstelling tusschen *ongeloof* als hij *zwak* stond, en *geloof* als hij *sterk* was en *moedig*.

En zoo is die strijd de eeuwen doorgegaan, en zoo staat het met dien strijd nog.

Wie ook maar één oogenblik twijfelt of de zaak van zijn God in het eind wel zal triomfeeren, die moet wel zwak en moedeloos staan, omdat hij niet in de Almachtigheid van zijn God gelooft.

Maar dan ook omgekeerd, wie weet, gelooft en belijdt, dat Gods zaak zekerlijk zal en moet triomfeeren, die staat sterk, is moedig als een leeuw, en diens optreden is verwonderlijk door Christus die hem kracht geeft.

Doch let nu hierop.

Deze waarheid kunt ge zeer wel aanvaarden op een enkel gegeven oogenblik, in één bepaalde moeilijkheid, en toch doorgaande weer inzinken en moedeloos staan.

En dat juist wil de Heere niet.

Deze wonderlijke geloofsmoed moet een *hebbelijkheid* des geloofs in u worden.

Het moet zoo de doorgaande stand van uw ziel zijn. Ge moogt niet gedurig op de macht van den tegenstand en dan een enkel maal op de macht van uw God zien. Neen, ge moogt u door den tegenstand niet verschrikken laten, maar moet voortdurend uw blik gevestigd hebben op de *Almachtigheid* van uw God.

Dan went het hart er aan. Het wordt sterk. Het trilt en beeft niet zoo telkens. En komt dan de worsteling, dan komt ook de bezieling en de moed u vanzelf toe, omdat ge op uw God *steunt* en onvoorwaardelijk op uw God *vertrouwt*.

Zoo is het in den strijd van het leven. Zoo zal het ook eens in den strijd tegen den Dood zijn.

Dood waar is uw prikkel, *graf* waar is uw overwinning. En beide overwint ge door Christus die u *kracht* geeft!

Amsterdam, 24 Juni 1904.

De overwinning.

Voor de schitterende overwinning bij de Staten-verkiezing behaald, dankt ons Christenvolk den Heere onzen God.

De strijd was ditmaal bijzonder zwaar. Tegenover ons stond heel de machtige liberale pers. De socialisten deden als hulptroepen uitnemenden dienst. De jonge liberale garde trad voor het eerst in het strijdperk. Het geld stroomde toe. Een ijver en krachtsinspanning werd ontwikkeld als nooit te voren. Tarief-wet en wet op het Hooger Onderwijs deden dienst om handel en tegenstanders der Vrije Universiteit tegen het Ministerie op te zweepen. Voeg daar nog bij den wrok der revolutionaire arbeiderspartij over de nederlaag in 1903 haar bereid, en het zou waarlijk niet te verwonderen zijn geweest, indien tegenover zoo machtige coalitie de Christelijke staatspartijen in de minderheid gebleven waren.

Ook hier echter geldt het oude woord der Schrift, dat wat onze vijanden ten kwade hebben gedacht, door God ten goede is gewend. De verkiezing voor de provinciale staten, die anders een weinig politiek karakter draagt, zou als stormram worden gebruikt om het Christelijk Ministerie, nog eer de vierjarige periode der parlementaire werkzaamheid ten einde was, ten val te brengen of althans met machteloosheid te slaan. Zoo zou deze overwinning een voorspel worden van nog schitterender triomf, die in 1905 stond te worden behaald. De Statenverkiezing zou het Sédan worden, waarop de capitulatie van Parijs volgen moest.

Dit gevaar is van meet af door de christelijke partijen doorzien. Niettegenstaande alle misleidende leuzen, waarvan weer zoo kwistig door de liberale partij misbruik is gemaakt, heeft ons volk gevoeld, dat de worsteling ging om het *christelijk* karakter onzer natie. Van Prof. van der Vlugt, die heel vroom in de Kamer psalmen aanhaalt, maar de religie alleen goed rekent voor de binnenkamer, tot den felsten socialist, die aan allen godsdienst een doodelijken haat gezworen heeft, was de grondtoon, dat aan de heerschappij van de Christelijke religie en van Gods Woord op politiek gebied een einde moest gemaakt worden.

Het was een te zaam zich opstellen en beraadslagen van al wat tegen den Heere en Zijnen Gezalfde zich keert, zeggende: Laat ons hunne banden verscheuren en hunne touwen van ons werpen.

Dien raadslag heeft Hij, die in den hemel woont, verijdeld. En de uitslag van den strijd is, dank Zijn genade, juist omgekeerd geweest, dat ons Christelijk Ministerie is bevestigd; dat niet alleen behouden bleef wat men had, maar nog winste is behaald, en dat ons volk in zijn groote meerderheid opnieuw verklaard heeft, dat het vasthield aan het verbond, door den Vader des Vaderlands met den Potentaat der potentaten gesloten.

Dat nu geeft blijde hope voor de toekomst van ons vaderland. Het toont, dat de omkeer op politiek gebied in 1901 niet te danken is geweest, gelijk de liberale pers beweert, aan toevallige oorzaken, die met de diepste principieele tegenstelling niets te maken hebben, maar vrucht is van een doorwerken van de Christelijke beginselen in ons volksleven. Wat door Bilderdijk en Da Costa met tranen is gezaaid, wat door Groen van Prinsterer en Elout van Soeterwoude onder veel bittere miskenning is geplant geworden, draagt door de goedertierenheid onzes Gods over ons thans rijke vrucht. En niet vergeten mag daarbij worden, dat ook in de Roomsche kerk een krachtige politieke actie opkwam, die steeds beslister tegen het liberalisme zich keerde en voor de antirevolutionaire beginselen partij koos. Zoo werd de scheidslijn steeds zuiverder getrokken, en al mag er geschil zijn over de middelen en wegen om het ideaal te bereiken, het ideaal zelf: de handhaving van ons Christelijk volkskarakter, bindt op politiek gebied steeds nauwer al wat in den Christus Gods gelooft saam.

Toch mag de vreugde over de behaalde overwinning geen oogenblik onze krachtsinspanning doen verflauwen of den vijand, die tegenover ons staat, gering doen achten.

Wel bleek ook nu weer, hoe innerlijk zwak en verdeeld de liberale partij geworden is. Met bitteren spot schrijft Mr. Troelstra in *Het Volk*, dat de nederlaag niet aan de socialistische partij te wijten is, maar aan de zwakheid, beginsellooshеid en onvastheid der liberale partij alleen. Geen enkel hooger ideaal bezielt haar meer. Ze mag een oogenblik, geprikkeld door lust op regeermacht, haar uiterste krachten inspannen, maar een vast program heeft ze niet. In negatie alleen ligt haar kracht. En zonder den steun der socialistische partij zou ze evenals de conservatieve partij in 1872 als sneeuw voor de zon zijn weggesmolten. Maar al is de heerschappij van het liberalisme voor goed gebroken, in het socialisme is een veel beslister en machtiger vijand voor de toekomst opgestaan. En wie de kracht van dezen vijand te licht telt, verstaat de teekenen der tijden niet.

Daarom moet bij de herstemmingen, die ons nog wachten, met onverflauwden ijver de strijd opnieuw worden aangebonden. Al kan de overwinning niet worden te niet gedaan, de moreele indruk van die overwinning mag niet verzwakt worden door laksheid onzer kiezers bij heropening van den strijd.

Daarom moet reeds nu het oog gericht op de zooveel zwaardere worsteling, die in 1905 ons wacht. De thans behaalde victorie geeft moed voor de toekomst. Het Christelijk ministerie blijkt het vertrouwen van ons volk te hebben. Schier overal ging ons stemmencijfer vooruit. Maar wie inslaapt op behaalde lauweren, heeft niets dan teleurstelling te wachten.

Daarom verwachten we van ons Christelijk Ministerie, dat het in dit laatste jaar van deze parlementaire periode, gesteund door het votum van ons Christenvolk, nog menige wet ons zal schenken, die de Christelijke grondslagen van ons volksleven bevestigt.

Dan zal voor ons vaderland een nieuwe dageraad aanbreken, waarin de oude profetie van Bilderdijk bevestigd wordt.

Nederland, dat weer opleeft uit zijn langen doodslaap en weer trouw wordt aan het onverbrekelijke drievoudige snoer, God, vaderland en Oranje.

Diaconalia.

Dat onder onze broeders diakenen niet allen met instemming zouden lezen, wat wij uit de *Utrechtsche Kerkbode* overnamen, was te voorzien, en gaarne willen wij aan een dier bezwaarden het woord verleenen, om zijn bedenkingen uiteen te zetten tegen het door Ds. Klaarhamer en ons ingenomen standpunt.

Diaken Grootveld uit Rotterdam schrijft ons het volgende:

Rotterdam, 13 Juni 1904.

Mijnheer de Redacteur!

In uw No. van gisteren las ik het artikel „Sanatoria voor longlijders", in verband met hetgeen Ds. Klaarhamer in de *Utrechtsche Kerkbode* heeft geschreven, en de instemming welke gij daarin betuigt omtrent de taak der Diaconiën of zooals U.Ed. schrijft, „der geïnstitueerde kerken". Waarlijk, door al hetgeen reeds gesproken en geschreven is over het werk der barmhartigheid in verband met het Diaconaat, met name ook de verpleging en verzorging van al wat ellendig is, begint het ons hoe langer hoe meer te duizelen, waar ons door den eenen geleerde die taak naar den eisch van Gods woord aldus wordt voorgehouden, terwijl een ander juist het tegenovergestelde beweert. Was dit verschil van inzicht niet principieel, wij zouden niet op een doolweg gebracht worden, want dan bleef het ideaal toch vaststaan, terwijl de uitvoering dan van de middelen slechts afhing.

Maar nu geldt het 't principieele standpunt. Het oprichten van zulke stichtingen behoort niet tot de taak der Diaconiën, zegt Ds. Klaarhamer, en wel omdat dit alles behoort *tot het terrein des natuurlijken levens*.

Doch, zoo vragen wij, *de taak van het Diaconaat beslaat die juist niet in* HOOFDZAAK *het terrein des natuurlijken levens?* Of zegt Hand. 6 niet uitdrukkelijk dat het bedienen der tafelen of volgens 1 Korinthe 12:28, zooals het formulier der bevestiging van Diakenen aanhaalt, armen en ellendigen te helpen in den nood juist tot de taak der Diakonie behoort, opdat leeraars en opzieners de geestelijke zorg der gemeente hierdoor niet behoeven na te laten, maar daarin zullen volharden?

Dus niet leeraars en opzieners maar alleen Diakenen hebben die heerlijke taak te vervullen, armen en ellendigen te helpen in den nood. Waar er dus nood is en hulp vereischt wordt, moeten diakenen optreden. Dit is de eisch. Kan men hier altijd aan voldoen? is eene andere vraag, doch daarmede vervalt de roeping in geen geval.

Of het oprichten van stichtingen daar nu onder begrepen is, wij vermeenen, dat dit ook weder afhangt van de nood en ellende, die zich openbaart, en van de middelen, die hiervoor beschikbaar kunnen zijn. Wijlen Dr. v. d. Bergh en anderen hebben ons steeds voorgehouden, dat het werk der barmhartigheid zich moest uitstrekken op alle terrein des levens, en de kerk van Christus zooveel mogelijk moest trachten hieraan te voldoen door haar orgaan de Diaconie. Dit was dan ook de overtuiging van de meesten in de dagen van den bloeitijd der kerken in doleantie. En nu is dat voor een groot gedeelte weder voorbij. Ook op dat gebied is men weder afgezakt, en tracht op verschillende gronden te bewijzen, dat het inzicht van bovengenoemde voorgangers niet juist is geweest. Maar hierdoor openbaart zich ook in ons kerkelijk leven een kwijnende toestand, die ons menigmaal de woorden van den psalmist op de lippen legt, in Ps. 77:6 en vervolgens vervat.

Wij weten wel dat, wat wijlen Dr. v. d. Bergh en anderen ons hebben voorgehouden, niet altijd bereikt kan worden, doch dit neemt niet weg dat steeds op dit ideaal moet aangestuurd worden, opdat de Kerk van Christus zich in al haar heerlijkheid zal openbaren ook op het terrein des natuurlijken levens.

Laten leeraars en opzieners naar Hand. 6 volharden in het gebed en de bediening des Woords en opzicht over de gemeente, en laten Diakenen hun heerlijke taak vervullen naar de krachten en gaven, die zij van God ontvangen in het uitgebreide werk der barmhartigheid.

Met de opname dezer regelen zult U.Ed. verplichten.

U.Ed. dw. Dienaar,
J. A. GROOTVELD.
Diaken der Geref. van *Rotterdam*, B.

De klacht door broeder Grootveld aangeheven, dat de tegenstrijdigheid der adviezen onzen diakenen soms het hoofd aan het duizelen maakt, begrijpen we.

Metterdaad is in het begin van de doleantie op de diaconale conferenties en in de pers, de taak der diaconie wel eens anders opgevat dan tegenwoordig geschiedt. En waar een zoo hooggeschatte broeder als de nu ontslapen Dr. Van den Bergh, daarbij als leider en toonaangever optrad, schijnt het schier gemis aan piëteit, wanneer het toen ingenomen standpunt thans zoo scherp wordt veroordeeld. Met name te Rotterdam, waar op raad van Dr. Van den Bergh Eudokia verrees, voelt men dit diep. En daarom verstaan we, dat juist uit Rotterdam de vraag opkomt, of met den nieuwen koers niet een hoog-heilig ideaal uit den tijd der eerste liefde wordt prijs gegeven, dat juist tot hooger volmaaktheid ons roepen moest.

Rekenschap van dit veranderd standpunt moet tot geruststelling der conscientie dus worden gegeven.

En dan sta hierbij op den voorgrond, dat *De Heraut* voor niemand wenscht onder te doen in waardeering van den kostelijken arbeid, door Dr. Van den Bergh voor het diaconaat verricht. Meer dan eenig ander is hij in Gods hand het instrument geweest om het diaconaat in onze kerken weer op te heffen uit het smadelijk verval, waartoe het in de Synodale kerk gekomen was.

Dr. Van den Bergh had een zeldzaam warm hart, dat met innerlijke ontferming bewogen was over de ellende en krankheden onzer maatschappij. Dieper dan anderen gevoelde hij, hoe schromelijk Christus' kerk haar roeping verzuimd had, om „olie en wijn" te gieten in de wonden der ellendigen. En niet alleen als boetprofeet trad hij op om priester en leviet hun schuld aan te zeggen, maar met het heilig ideaal van den Christus Consolator voor oogen, wist hij onze diakenen weer te prikkelen tot een hooger opvatting van hun ambt.

Dat hij daarbij uit reactie tegen de lauwheid en onverschilligheid, waarmede in de Hervormde kerk het diaconaat was opgetreden, soms te ver ging, aan het diaconaat een roeping en arbeidsveld voorschreef, die van de krachten der diaconie te veel vergden, wordt thans wel algemeen erkend. Maar zonder dien Elia's ijver zou het diaconaat uit zijn doodslaap nooit zijn opgestaan, en aan de verdiensten van Dr. Van den Bergh, doet dit beter inzicht in niets te kort.

Trouwens Dr. Van den Bergh zou in beminnelijke bescheidenheid de eerste zijn geweest, om aan onze diaconieën toe te roepen, dat niet *zijn* woord en *zijn* opvatting, maar alleen het Woord van God voor hun conscientie heeft te beslissen.

De vraag kan en mag dus alleen zijn, of de Schrift metterdaad aan het diakenambt een zoo ruim arbeidsveld toeschrijft, als br. Grootveld en anderen met hem dit meenen. Al is het diakenambt in dezen specialen zin uit de practische behoefte der eerste Christelijke gemeente geboren, het is toch een instelling van Christus, die reeds in den eersten kring der discipelen één hunner met de zorg voor de barmhartigheid belastte, en later, door den nood zelf, zijn apostelen er toe gebracht heeft, om uit het algemeen apostolisch ambt het diaconaat af te zonderen. Het diaconaat als ambt door Christus ingesteld, blijft dus te allen tijde gebonden aan de voorschriften, die Christus als Koning zijner kerk voor dit ambt in zijn Woord gaf. Daarin ligt de lastbrief voor het diaconaat, en al wat buiten dien lastbrief gaat, behoort niet in eigenlijken zin tot dit ambt.

Nu heeft broeder Grootveld volkomen gelijk, dat de taak van het diaconaat ligt op het terrein van het natuurlijk leven In tegenstelling met het ambt van den prediker, die het Woord heeft te bedienen, en van den ouderling, die geestelijk toezicht over de kudde heeft te houden, heeft de diaken de roeping, in de stoffelijke nooden en behoeften van de armen der Kerk te voorzien. Wel blijft hier een scherp geteekend onderscheid tusschen de algemeene liefdadigheid, die uit het natuurlijk leven opkomt, en de Christelijke barmhartigheid, die een heilig karakter draagt. Ook gaat de roeping der diakenen in die stoffelijke verzorging niet op, maar zegt ons bevestigingsformulier terecht, dat de diakenen ook met troostelijke redenen uit het Woord Gods den armen en ellendigen hulpe moeten bewijzen. Maar hoofdzaak van hun ambt is en blijft toch, dat zij de gaven der rijkeren hebben in te zamelen en uit te deelen aan hen, die waarlijk behoeftig zijn.

Maar hoe grif dit ook wordt toegestemd, br. Grootveld vergeet, dat dit noch door Ds. Klaarhamer noch door ons werd ontkend en dat het in geding zijnde vraagstuk daardoor niet wordt opgelost. Ook al ligt toch de roeping van het diakonaat grootendeels op het terrein van het natuurlijk leven, daarmede is geenszins gezegd, dat de diakonie voor *alle* nooden en *alle* behoeften van het natuurlijk leven heeft te zorgen. Een der eerste eischen der hygiëne in onze dagen is, dat het lichaam behoorlijk moet gereinigd worden. Volgt hier nu uit, dat de diakonie te zorgen heeft voor kuipbaden, kostelooze zweminrichtingen enz.? De vaak zoo gebrekkige woningen onzer arbeiders roepen vooral in onze groote steden dringend om verbetering. Wil dit nu zeggen, dat onze diakonieen overal arbeiderswoningen moeten bouwen, waar onze arbeiders beter worden gehuisvest? Voor de zwakke kinderen uit de steden, met hun door slecht voedsel ondermijnde en scrophuleuse gestellen, is niets beter dan een verblijf in een kinderkolonie aan onze zeestranden. Moet daarom de diaconie elk jaar zorgen, dat heel deze kinderbevolking haar vacantie te Zandvoort of Scheveningen kan doorbrengen? Onze dooven en blinden, onze idioten en krankzinnigen, onze zenuwlijders en epileptici hebben een aparte behandeling noodig, die vaak in het eigen gezin hun niet geschonken kan worden. Volgt hieruit, dat de diakonieën elk voor zich of gezamenlijk gestichten hebben op te richten, waar deze ellendigen kunnen worden verpleegd op de meest doeltreffende wijze? En waar we hier nog slechts enkele van de nooden van het natuurlijk leven opnoemden en we zoo voortgaande kolommen zouden kunnen vullen, wie voelt daar niet, dat zelfs een diakonie, die over vorstelijke fortuinen te beschikken had, toch machteloos zou zijn om voor al de ellende en kwalen van het natuurlijke leven bijstand te bieden.

In de Schrift wordt de taak der Diakonie dan ook nergens zoo ruim en alles omvattend ons voorgesteld. Zelfs de plaats, waarop br. Grootveld zich beroept, getuigt eer tegen dan voor zijn standpunt. In Hand. 6 wordt wel gezegd, dat de diakenen de zorg voor de tafelen hadden, maar die zorg strekte zich alleen uit tot de *weduwen*. In Rom. 12:8 is uitsluitend sprake van het *uitdeelen* der gaven aan de armen als de taak der diakenen. En nergens wordt in het Nieuwe Testament er één woord van gerept, dat de diakenen bijv. de roeping zouden hebben om de kranken te verplegen. Veeleer zou uit hetgeen Jacobus in zijn zendbrief schrijft V: 14, volgen, dat dit tot de taak der ouderlingen behoorde. Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat de diakenen niet zorgen mogen voor een kranken *arme*, dat hij goede medische hulp en verpleging krijgt, maar dan ligt deze zorg op hun weg niet omdat deze persoon *krank* is, maar omdat hij *arm* is en door zijn armoede niet voor zich zelf zorgen kan.

De opmerking zou hiertegen kunnen gemaakt worden, dat toch in het begin der Reformatie het diaken-ambt in breederen zin werd opgevat. Calvijn te Genève heeft in zijn Ordonnances Ecclesiastiques twee soorten van diakenen onderscheiden; de eersten, die voor de armen te zorgen hadden; de anderen, die de kranken hadden te verplegen. Ook in de artikelen op het Convent te Wezel vastgesteld, is deze onderscheiding overgenomen. Maar onze latere kerkenordeningen hebben wijselijk deze onderscheiding laten vallen, en noch in het bevestigingsformulier noch in onze kerkenordening is van dit tweeledig diakenambt meer sprake. De practijk heeft spoedig genoeg geleerd, dat dit diaken-ziekenoppasser-ambt niet vol te houden was.

Maar toegestemd een oogenblik, dat Calvijn en de vaderen te Wezel in dit opzicht juist hadden gezien, wat echter uit Gods Woord stellig *niet* te bewijzen valt, dan is hiermede voor wat br. Grootveld c. a. willen, nog niets gewonnen. Calvijn had in Genève diakenen, die metterdaad *zelf* de zieken gingen verplegen en tot in de pesthuizen binnendrongen om daar hulpe te verleenen. Rekent men de ziekenverpleging tot de diakonale roeping, dan is dit de eenige juiste consequentie. Dan moeten de diakenen een cursus van voorbereiding voor de ziekenverpleging doormaken, voor deze taak apart worden opgeleid en zich geheel aan dit werk toewijden. Maar in geen geval kan deze diakonale roeping dan vervuld worden doordat diakenen gestichten oprichten, waar niet zij zelf, maar ziekenverplegers of verpleegsters dien arbeid voor hen verrichten. Het eigenaardige van het ambt in Christus Kerk is toch, dat het nooit aan andere bij wijze van mandaat kan worden overgedragen. Een predikant kan niet een ander aanstellen, om in zijn plaats het Woord en de sacramenten te bedienen. Een ouderling mag het huisbezoek niet aan een wijkbroeder overdoen. En evenmin mag een diaken, wanneer hij tot ziekenverpleging van Godswege geroepen is, volstaan met een sanatorium voor longlijders of een gesticht voor krankzinnigen op te richten, waar anderen de kranken verplegen.

Waar, voorzoover ons bekend is, geen onzer diakenen er over denkt om het ambt van diaken-ziekenverpleger, gelijk Calvijn dit wilde, weer in het leven te roepen, maar de vraag uitsluitend hierover loopt, of het volgens Gods Woord de roeping van het diakonaat is, dat dit gestichten tot verpleging van krankzinnigen, idioten, longlijders enz. zal oprichten, daar kan het antwoord niet anders dan ontkennend zijn. Vooreerst, omdat in